ประโยค ๑-๒

แปล มคธเป็นไทย

สอบ วันที่ ๒๕๖

แปล โดยพยัญชนะ

๑ สตฺถา อานนฺทตฺเถรํ อาห “อานนฺท อชฺช วฑฺฒมานกจฺฉายาย จิตฺโต คหปติ ปญฺจหิ อุปาสกสเตหิ ปริวุโต อาคนฺตฺวา มํ วนฺทิสฺสตีติ ฯ “กึ ปน ภนฺเต ตสฺส ตุมฺหากํ วนฺทนกาเล กิญฺจิ ปาฏิหาริยํ ภวิสฺสตีติ ฯ “ภวิสฺสติ อานนฺทาติ ฯ “กึ ภนฺเตติ ฯ “ตสฺส อาคนฺตฺวา มํ วนฺทนกาเล ราชมาเนน อฏฺฐกรีสมตฺเต ปเทเส ชนฺนุมตฺเตน โอธินา ปญฺจวณฺณานํ ทิพฺพปุปฺผานํ ฆนวสฺสํ วสฺสิสฺสตีติ ฯ ตํ กถํ สุตฺวา นครวาสิโน “เอวํ มหาปุญฺโญ กิร จิตฺโต นาม คหปติ อาคนฺตฺวา อชฺช สตฺถารํ วนฺทิสฺสติ, เอวรูปํ กิร ปาฏิหาริยํ ภวิสฺสติ, มยมฺปิ ตํ มหาปุญฺญํ ทฏฺฐุํ ลภิสฺสามาติ ปณฺณาการํ อาทาย มคฺคสฺส อุโภสุ ปสฺเสสุ อฏฺฐํสุ ฯ วิหารสมีปํ อาคตกาเล ปญฺจ ภิกฺขุสตานิ ปฐมํ อาคมึสุ ฯ จิตฺโต คหปติ “อมฺมา ตุมฺเห ปจฺฉโต อาคจฺฉถาติ อุปาสิกาโย วตฺวา สยํ ปญฺจหิ อุปาสกสเตหิ ปริวุโต สตฺถุ สนฺติกํ อคมาสิ ฯ พุทฺธานํ สมฺมุขฏฺฐาเน ปน ฐิตา วา นิสินฺนา วา น อิโต เอโต วา โหนฺติ, พุทฺธวีถิยา ทฺวีสุ ปสฺเสสุ นิจฺจลาว ติฏฺฐนฺติ ฯ จิตฺโต คหปติ มหนฺตํ พุทฺธวีถึ โอกฺกมิ ฯ ตีณิ ผลานิ ปตฺเตน อริยสาวเกน โอโลกิโตโลกิตฏฺฐานํ กมฺปิ ฯ “เอโส กิร จิตฺโต คหปตีติ มหาชโน โอโลเกสิ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒ โส สตฺถารํ อุปสงฺกมิตฺวา ฉพฺพณฺณานํ พุทฺธรํสีนํ อนฺโต ปวิสิตฺวา ทฺวีสุ โคปฺผเกสุ สตฺถุ ปาเท คเหตฺวา วนฺทิ ฯ ตาวขณฺเณว วุตฺตปฺปการํ ปุปฺผวสฺสํ วสฺสิ ฯ สาธุการสหสฺสานิ ปวตฺตึสุ ฯ โส เอกมาสํ สตฺถุ สนฺติเก วสมาโนว สกลํ พุทฺธปฺปมุขํ ภิกฺขุสงฺฆํ วิหาเรเยว นิสีทาเปตฺวา มหาทานํ อทาสิ ฯ อตฺตนา สทฺธึ อาคเตปิ อนฺโตวิหาเรเยว กตฺวา ปฏิชคฺคิ ฯ เอกทิวสมฺปิ อตฺตโน สกเฏสุ กิญฺจิ คเหตพฺพํ นาโหสิ ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย

ธป.๓ สุธมฺมตฺเถร วตฺถุ น.๑๖๘-๑๗๐

(อ้างอิงจาก ธัมมปทัฏฐกถา ภาค ๓ แปลโดยพยัญชนะ พระราชปริยัติโมลี (สุทัศน์))

แปล โดยพยัญชนะ

๑ สตฺถา อานนฺทตฺเถรํ อาห "อานนฺท อชฺช วฑฺฒมานกจฺฉายาย จิตฺโต คหปติ ปญฺจหิ อุปาสกสเตหิ **ปริวุโต** อาคนฺตฺวา มํ วนฺทิสฺสตีติ ฯ "กึ ปน ภนฺเต ตสฺส ตุมฺหากํ วนฺทนกาเล กิญฺจิ **ปาฏิหาริยํ** ภวิสฺสตีติ ฯ "ภวิสฺสติ อานนฺทาติ ฯ "กึ ภนฺเตติ ฯ

๑ อ.พระศาสดา ตรัสแล้ว กะพระเถระชื่อว่าอานนท์ ว่า ดูก่อนอานนท์ ในวันนี้ อ.คฤหบดี ชื่อว่าจิตตะ **ผู้**อันร้อยแห่งอุบาสก ท. ห้า **แวดล้อมแล้ว** มาแล้ว จักไหว้ ซึ่งเรา **(ในเวลาแห่งพระอาทิตย์)** มีเงาอันเจริญอยู่ ดังนี้ ฯ **(อ.พระเถระชื่อว่าอานนท์ ทูลถามแล้ว)** ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ก็ **อ.ปาฏิหาริย์** อะไร ๆ จักมี ในกาลเป็นที่ถวายบังคม ซึ่งพระองค์ **(แห่งคฤหบดีชื่อว่าจิตตะ)** นั้น หรือ ดังนี้ ฯ **(อ.พระศาสดา ตรัสแล้ว)** ว่า ดูก่อนอานนท์ **(อ.ปาฏิหาริย์)** จักมี ดังนี้ ฯ **(อ.พระเถระชื่อว่าอานนท์ ทูลถามแล้ว)** ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ **(อ.ปาฏิหาริย์)** อะไร **(จักมี)** ดังนี้ ฯ

"ตสฺส อาคนฺตฺวา มํ วนฺทนกาเล ราชมาเนน อฏฺฐกรีสมตฺเต ปเทเส **ชนุนมตฺเตน** โอธินา ปญฺจวณฺณานํ ทิพฺพปุปฺผานํ **ฆนวสฺสํ** วสฺสิสฺสตีติ ฯ

(อ.พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า **อ.ฝนลูกเห็บ** แห่งดอกไม้อันเป็นทิพย์ ท. อันมีสีห้า จักตก โดยถ่องแถว **อันมีเข่าเป็นประมาณ** ในประเทศ อันมีกรีสแปดเป็นประมาณ โดยเครื่องนับแห่งพระราชา ในกาลเป็นที่-มาแล้วจึงไหว้ ซึ่งเรา **(แห่งคฤหบดีชื่อว่าจิตตะ)** นั้น ดังนี้ ฯ

ตๆ กถๆ สุตฺวา นครวาสิโน “เอวๆ มหาปุญฺโญ กิร จิตฺโต นาม คหปติ อาคนฺตฺวา อชฺช สตฺถารๆ วนฺทิสฺสติ, เอวรูปี กิร ปาฏิหาริยๆ ภวิสฺสติ, มยมฺปิ ตๆ มหาปุญฺญๆ ทฏฺฐุๆ ลภิสฺสามาติ ปณฺณาการๆ อาทาย มคฺคสฺส อุโภสุ ปสฺเสสุ อฏฺฐๆสุ ฯ

(อ.ชน ท.) ผู้อยู่ในพระนครโดยปกติ ฟังแล้ว ซึ่งวาจาเป็นเครื่องกล่าว นั้น **(คิดแล้ว)** ว่า ได้ยินว่า อ.คฤหบดี ชื่อว่าจิตตะ ผู้มีบุญมาก อย่างนี้ มาแล้ว จักถวายบังคม ซึ่งพระศาสดา ในวันนี้, ได้ยินว่า อ.ปาฏิหาริย์ อันมีอย่างนี้เป็นรูป จักมี, แม้ อ.เรา ท. จักได้ เพื่ออันเห็น **(ซึ่งบุคคล)** ผู้มีบุญมาก นั้น ดังนี้ ถือเอาแล้ว ซึ่งเครื่องบรรณาการ ได้ยืนอยู่แล้ว ในข้าง ท. ทั้งสอง แห่งหนทาง ฯ

วิหารสมีปๆ อาคตกาเล ปญฺจ ภิกฺขุสตานิ ปฐมๆ อาคมึสุ ฯ จิตฺโต คหปติ “อมฺมา ตุมฺเห ปจฺฉโต อาคจฺฉถาติ อุปาสิกาโย วตฺวา สยๆ ปญฺจหิ อุปาสกสเตหิ ปริวุโต สตฺถุ สนฺติกๆ อคมาสิ ฯ

อ.ร้อยแห่งภิกษุ ท. ห้า มาแล้ว ก่อนในกาล **(แห่งบริษัท ท.)** มาแล้ว สู่ที่ใกล้แห่งพระวิหาร ฯ อ.คฤหบดี ชื่อว่าจิตตะ กล่าวแล้ว กะอุบาสิกา ท. ว่า ดูก่อนแม่ ท. อ.ท่าน ท. จงมา ข้างหลัง ดังนี้ ผู้อันร้อยแห่ง-อุบาสก ท. ห้า แวดล้อมแล้ว ได้ไปแล้ว สู่สำนัก ของพระศาสดา เอง ฯ

พุทฺธานำ สมฺมุขฏฺฐาเน ปน ฐิตา วา นิสินฺนา วา น อิโต เอโต วา โหนฺติ, พุทฺธวีถิยา ทฺวีสุ ปสฺเสสุ **นิจฺจลาว** ติฏฺฐนฺติ ฯ จิตฺโต คหปติ มหนฺตำ พุทฺธวีถึ **โอกฺกมิ** ฯ ตีณิ ผลานิ ปตฺเตน อริยสาวเกน โอโลกิโตโลกิตฏฺฐานำ กมฺปิ ฯ “เอโส กิร จิตฺโต คหปตีติ มหาชโน โอโลเกสิ ฯ

ก็ **(อ.ชน ท.)** ผู้ยืนอยู่แล้ว หรือ หรือว่า ผู้นั่งแล้ว ในที่มีหน้าพร้อม ต่อพระพุทธเจ้า ท. ย่อมไม่มี ข้างนี้ หรือ หรือว่า ข้างนั่น, **(อ.ชน ท.)** **ผู้มีอันไหวออกแล้วเทียว** ย่อมยืนอยู่ ในข้าง ท. สอง แห่งพุทธวิถี ฯ อ.คฤหบดี ชื่อว่าจิตตะ **ก้าวลงแล้ว** สู่พุทธวิถี อันใหญ่ ฯ อ.ที่อันพระอริยสาวก ผู้บรรลุแล้ว ซึ่งผล ท. สาม ทั้งแลดูแล้วทั้งแลดูแล้ว หวั่นไหวแล้ว ฯ อ.มหาชน แลดูแล้ว **(ด้วยอันคิด)** ว่า ได้ยินว่า **(อ.อุบาสก)** นั่น เป็นคฤหบดี ชื่อว่าจิตตะ **(ย่อมเป็น)** ดังนี้ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒ โส สตฺถารำ อุปสงฺกมิตฺวา ฉพฺพณฺณานำ พุทฺธรำสีนำ อนฺโต ปวิสิตฺวา ทฺวีสุ **โคปฺผเกสุ** สตฺถุ ปาเท คเหตฺวา วนฺทิ ฯ ตำขณญฺเญว วุตฺตปฺปการำ ปุปฺผวสฺสำ วสฺสิ ฯ สาธุการสหสฺสานิ ปวตฺตึสุ ฯ โส เอกมาสำ สตฺถุ สนฺติเก วสมาโนว สกลำ พุทฺธปฺปมุขำ ภิกฺขุสงฺฆำ วิหาเรเยว นิสีทาเปตฺวา มหาทานำ อทาสิ ฯ อตฺตนา สทฺธึ อาคเตปิ อนฺโตวิหาเรเยว กตฺวา ปฏิชคฺคิ ฯ เอกทิวสำปิ อตฺตโน สกเฏสุ กิญฺจิ คเหตพฺพำ นาโหสิ ฯ

๒ คฤหบดีนั้น เข้าเฝ้าพระศาสดาเข้าไปภายในพระพุทธรัศมี มีพรรณ ๖ จับพระบาทพระศาสดา **ที่ข้อพระบาท**ทั้ง ๒ ถวายบังคมแล้ว ฯ ในขณะนั้นเอง ฝนดอกไม้มีประการดังกล่าวมา ตกแล้ว ฯ สาธุการพันหนึ่งเป็นไปแล้ว ฯ คฤหบดีนั้น อยู่ในสำนักพระศาสดาสิ้นเดือนหนึ่งแล ได้นิมนต์ภิกษุสงฆ์ มีพระพุทธเจ้าเป็นประธานทั้งสิ้น ให้นั่งในวิหารนั่นแหละ ถวายทานใหญ่แล้ว ฯ ทำภิกษุแม้ผู้มากับตนไว้ภายในวิหารนั่นแหละ บำรุงแล้ว ฯ ไม่ต้องหยิบอะไร ๆ ในเกวียนของตน แม้สักวันหนึ่ง ฯ